

■ Liimahartsien markkinajohtajan Dynean juuret ovat tukevasti suomalaisessa kemian osaamisessa. Maailmanmenestyksen avain on paikallinen toiminta lähellä asiakkaita.

Innovatiivisilla liimahartseilla

Maailman ykköseksi

Sanna Alajoki

Lastulevyllä, hiomapaperilla ja kukkaasetelmissa käytettävällä kukkavaahdolla ei luulisi olevan paljon yhteistä. Kaikissa kolmessa kuitenkin toimii rakenteen tärkeänä osana liimahartsi.

”Hartseja käytetään monissa paikoissa, joissa ei heti arvaisi olevan mukana liimaa”, kertoo johtaja **Nina Kopola**, joka vastaa hartsinvalmistajasta Dynean Euroopan liiketoiminnasta.

Hyvä esimerkki on juuri kukkavaahto. Sen koostumuksesta peräti 90 prosenttia on fenolihartsia.

”Kukkavaahdolta vaaditaan hyvin erikoisia ominaisuuksia. Sen täytyy imeä vesi sisäänsä, mutta se ei saa päästää sitä ulos muuten kuin kukille. Sen täytyy murtua helposti, mutta olla silti kimmoisaa”, Kopola kuvailee erityislaatuista hartsipohjaista tuotetta.

Eniten hartseja käyttää kuitenkin mekaaninen puunjalostusteollisuus. Pääosan Dynean asiakkaista muodostavat lastulevyä ja vaneria tuottavat yritykset. Liimanvalmistajaa työllistää myös rakennusteollisuus, sillä liimahartseja tarvitaan muun muassa lasi- ja vuorivillan raaka-aineeksi.

Tänä vuonna vasta kymmenettä syntymäpäiväänsä viettävä Dynea on jo nousut alallaan tukevasti johtavaksi yritykseksi maailmassa.

”Joillakin segmenteillä on suuriakin kilpailijoita, mutta kenelläkään ei ole näin laajaa kokonaistoimintaa”, Kopola tarkentaa. Kokonaisuuden tärkeimpiä tuoteryhmiä ovat lastulevy-, vaneri- ja eristevillahartsit.

Nollasta nuoren yrityksen osaaminen

ei tietysti lähtenyt. Yhtiön taustalla ovat suomalainen Nordkemi Oy – entinen Neste Chemicals – ja norjalainen Dyno, jotka yhdistyivät vuonna 2000. Dyneaksi ristitty uusi yritys osti pian myös ruotsalaisen Perstorpin hartsiliiketoiminnan.

Nesteen hartsitoiminnan pohjana taas oli vuonna 1961 startannut liimayritys Priha Oy, jonka valtionyhtiö hankki omistukseensa 1970-luvulla.

Dynea

- Maailman johtava liimahartsien valmistaja.
- Tärkeimmät tuoteryhmät fenoli-, amino- ja resorsinoliuhartsit, formaliini ja fenolipinnoitteet.
- Syntyi vuonna 2000, kun suomalainen Nordkemi (entinen Neste Chemicals) ja norjalainen Dyno yhdistyivät. Vuonna 2002 osti myös ruotsalaisen Perstorpin hartsiliiketoiminnan. Pääkonttori Helsingissä.
- Omistaja pääomasijoitusyhtiö IK Investment Partners.
- 37 tuotantolaitosta 22 maassa Euroopassa, Etelä-Amerikassa ja Aasiassa. Suomen tehtaat Haminassa, Joroisissa ja Kiteellä.
- 10 tutkimuskeskusta, joista kaksi Suomessa.
- 2 100 työntekijää, joista 150 Suomessa.
- Vuoden 2009 liikevaihto 527 miljoonaa euroa.

Dynea Chemicals Oy:n Kiteen tehtaasta valmistamia pinnoitteita käytetään puulevyjen, erityisesti vanerin pinnoittamiseen.

Dynea

Kuvat: Dynea

Dynean Norjan tutkimuskeskuksen laboratoriossa valmistetaan hartsia pienessä mittakaavassa lasisessa reaktoriastiassa.

Kun mukaan lasketaan myös myöhemmät yritysostot, Dynean juuret juontavat vanhimmillaan yli sadan vuoden taa. Yhtiön Saksan-tehtaassa alettiin vuonna 1909 valmistaa ensimmäisenä maailmassa täysin keinoitekoista polymeeria, joka sittemmin tunnettiin Bakelitenä.

Nykymitassaan Dynealla on 37 tuotantolaitosta 22 maassa ja reilut kaksituhatta työntekijää, joista 150 työskentelee Suomessa. Vahvasti kansainvälistyvän yrityksen pääkonttori sijaitsee edelleen Helsingissä.

Paikallinen johto sopeuttaa kulttuuriin

Kansainvälinen Dynea haluaa kuitenkin toimia paikallisesti, Nina Kopola korostaa. Tuotantolaitokset rakennetaan mahdollisimman lähelle asiakkaita. Kuvavaa on, että yhtiön Suomen-tehtaidenkin asiakkaista 80 prosenttia on kotimaisia yrityksiä.

”Kuljettaminen kauemmaksi aiheuttaa aina päästöjä, paikallinen toiminta tukee kestävästä kehitystä”, sanoo johtaja **Vesa Vikman**, joka vastaa Dynean myynnistä Suomessa ja Baltian maissa.

Väliaikaisen notkahduksen jälkeen tuotteiden kysyntä on taas lähtenyt nousuun, hymyilee Dynean Euroopan liiketoimintaa johtava Nina Kopola.

Myös tuotteet aiheuttavat rajoituksensa. Esimerkiksi vesiliuoksia on hankala toimittaa pitkiä matkoja.

Kansainvälistymisessä yhtiön suunta on sama kuin monen muun eurooppalaisfirman: itä. Tähtäimessä ovat yhä vahvemmin Aasian ja Venäjän kasvavat markkinat.

Neste Chemicalsin peruina yhtiöllä oli aiemmin liiketoimintayksikkö myös Pohjois-Amerikassa, mutta se myytiin pois vuonna 2007.

”Pohjois-Amerikassa ei meidän alalamme ole näkyvissä kasvua”, Nina Kopola sanoo.

Sitä lupaavammalta näyttää Aasiassa, jossa hyvän lähtökohdan menestykselle antoivat toisen emoyrityksen Dynon olemassa olleet tukikohdat. Nyt Dynealla on tuotantolaitoksia muun muassa Indonesiassa ja Thaimaassa. Ykkösmaa on Kiina, jonne on rakenteilla jo viides tehdas.

Toimintakulttuurien kynnystä madaltaa, että myös tehtaan johto palkataan aina paikan päältä.

”Esimerkiksi Kiinassa on ollut hyvin tärkeää, että tehtaiden johtajat ovat kiinalaisia. Paikallisen kulttuurin ymmärtäminen helpottuu näin huomattavasti. Myös

Nesteen perilliset

Valtiollinen Neste Oy perustettiin vuonna 1948 valmistamaan nestemäisiä polttoaineita. Ajan myötä liiketoiminnot laajenivat monille muillekin kemian osa-alueille, kunnes jättikonsernista alkoi irrota palasia itsenäisiksi yrityksiksi.

Yhtiön lopullinen pilkkoutuminen tapahtui vuonna 1998, kun Neste ja Imatran Voima fuusioitiin Fortumiksi. Fortumissa Nesteen toiminnoista jatkui ainoastaan öljytoimiala, joka vuonna 2004 eriytyi uudelleen Neste Oiliksi.

Loput jättiläisestä – Nesteellä oli parhaimmillaan pitkälti toistasataa tytäryhtiötä – meni myyntiin, ja iso osa toiminnoista jatkuu yhä muodossa tai toisessa.

Hartsiliiketoiminnan eli Neste Chemicalsin osti pääomasijoittaja Industri Kapital (nykyinen IK Investment Partners), joka vaihtoi liimayhtiön nimeksi Nordkemi Oy. Nordkemin ja norjalaisen Dynon liitosta syntyi maailman johtava hartsinvalmistaja Dynea.

Sittemmin Dynea myi osia vanhoista Neste-toiminnoista eteenpäin.

Esimerkiksi polyesterituotannon osti kansainvälinen Ashland-konserni ja Porvoon PVC-tuotannon Finnplast Oy.

Nesteestä on lähtöisin monta muutakin tunnettua firmaa. Vuonna 1994 Neste yhdisti petrokemikaalien ja muovien tuotantonsa norjalaisen Statoilin kanssa, jolloin alkunsa sai Borealis. Molemmat myivät sittemmin omistussuutensa abudhailaisille ja itävaltalaisille ostajille.

Vuonna 1994 syntyi myös Gasum Oy, joka perustettiin jatkamaan Nesteen maakaasuyksikön toimintaa. Suomen valtio omistaa kaasuyhtiöstä 24 prosenttia, venäläinen Gazprom 25 prosenttia, Fortum 31 prosenttia ja saksalainen Ruhrgas 20 prosenttia. Yhtiön viime vuoden liikevaihto oli reilut miljardi euroa.

Entinen Neste Engineering on nykyään Neste Jacobs, jonka omistavat Neste Oil ja Jacobs Engineering Group. Yritys toimittaa suunnittelu- ja projektinjohtopalveluja öljy- ja biojalostusteollisuudelle. Yhtiö osti vuonna 2008 Rintekno-ryhmän.

Aurinkosähköjärjestelmiä toimittava Naps Systems Oy taas perustuu Nesteen 1980-luvulla aloittamaan vaihtoehtoisten energiateknologioiden tutkimukseen. Yhtiöllä on asiakkaita yli 50 maassa.

Nesteen perillisiin kuuluu myös Sinex Oy, jonka Neste vuonna 1979 perusti yhdessä Sisu Auton kanssa. Tätä nykyä yksityisomistuksessa oleva yritys valmistaa edelleen lujitemuovituotteita Mäntyharjun tehtaassaan.

Nesteen entinen tytäryhtiö Isora on nyt ThermiSol Oy. Yhtiö on erikoistunut EPS-muovien valmistukseen ja jalostukseen.

Nesteen osaksi omistaman Plastilon Oy:n osti vuonna 1996 yrityksen toimiva johto. Firma toimittaa muovituotteita muun muassa sellutehtaille eri puolilla maailmaa.

Neste oli osakkaana myös suksisauvoja tekevässä Exelissä mutta myi osuutensa vuonna 1996. Pörssiin listautunut yhtiö siirtyi Karhun omistukseen vuonna 2008.

Venäjällä yhteistyö sikäläisten asiakkaiden kanssa sujuu paremmin, kun henkilökunta on paikallista”, sanoo Dynean viestintäpäällikkö **Leslie Petersen**.

Innovointia yhdessä asiakkaan kanssa

Dynean periaatteena on myydä tuotteen osana myös palvelu. Käytäntö on joskus osoittautunut ostajalle yllätykseksi.

”Esimerkiksi Venäjällä oli uutta, että meiltä oli asiantuntijoita paikalla jo ennen asiakkaan tehtaan käynnistymistä. Tarkistamme kuitenkin aina ennakkoon, että edellytykset tuotteidemme käytölle ovat kunnossa”, Vikman kertoo.

Yhtiön toiminta Venäjällä alkoi poikkeuksellisesti tuotteiden viennillä Suomen-tehtaista.

”Siellä tarve oli niin suuri, että kuljetus kauempaakin onnistui”, Kopola sanoo. ”Pian ryhdyimme kuitenkin rakentamaan paikallisia tehtaita ja nyt olemme omalla tuotealueellamme johtavassa asemassa Venäjällä.”

Tutkimusta ja tuotekehitystä yhtiö tekee yhdessä asiakkaidensa kanssa. Tutkimushankkeilla on usein yhteinen oh-

jausryhmä, ja jopa jotkin kehitysstrategiat saatetaan luoda yhteisvoimin.

Maailman nykyinen taloustilanne on näkynyt myös Dynean liiketoiminnassa. Viime vuosi oli Kopolan mukaan yhtiön historian heikoin.

”Kassavirta pysyi kuitenkin positiivi-

Dynean toimintatapaan kuuluu tiivis yhteistyö jokaisen asiakkaan kanssa. ”Tuntemme usein meitä koskevan osan tuotantoprosessista paremmin kuin asiakas itse”, Vesa Vikman kuvailee.

sena. Vuoden 2009 kesällä kysyntä loppulta kääntyi ja nousua on nyt nähtävissä.”

Dyneakin joutui lomauttamaan työntekijöitään, mutta suurilta irtisanomisilta vältyttiin. Ranskassa yhden tehtaan uudelleenorganisoinnissa katosi 40 työpaikkaa.

Laajat irtisanomiset eivät Kopolan mielestä ole taantumassakaan järkevä vaihtoehto.

”Toimintaa ei pidä ajaa alas, koska myynnin jälleen kasvaessa on kyettävä olemaan iskukykyinen. Sehän tiedettiin, että taantuma ei ole pysyvä olotila.”

Nyt tilanne on parantunut niin, että yhtiö hakee lisäväkeä sekä Suomessa että maailmalla. □

Kirjoittaja on kemian diplomi-insinööri ja *Kemia*-lehden vakituinen avustaja. sanna.alajoki@kemia-lehti.fi